

Herning Kommune

Dato: 13-03-2024
Enhed: Forvaltningsjura
Sagsbeh.: Christine Voigt
Christjansen
Sagsnr.: 2023 - 5380
Dok. nr.: 62210

Svar på henvendelse til Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Herning Kommune har ved e-mail af 7. november 2023 rettet henvendelse til Indenrigs- og Sundhedsministeriet med et spørgsmål om kommunalbestyrelsens pligt til at yde befordringsgodtgørelse efter bestemmelsen i § 16, stk. 10, litra a, i lov om kommunernes styrelse (pr. 1. januar 2024 § 16, stk. 11, litra a)¹.

Herning Kommune har spurgt, om bestemmelsen i § 16, stk. 11, litra a, i lov om kommunernes styrelse skal fortolkes således, at kommunalbestyrelsen i en situation, hvor et kommunalbestyrelsesmedlem kører fra sin arbejdsplads til mødestedet og derefter kører fra mødestedet til sin bopæl, alene har en pligt til med udgangspunkt i et "merafstandsprincip" at yde befordringsgodtgørelse for de merudgifter, som det pågældende medlem har haft ved at køre fra arbejdsstedet til mødestedet i stedet for at køre direkte til sin bopæl.

Herning Kommune har stillet samme spørgsmål for så vidt angår den sammenlignelige situation, hvor et kommunalbestyrelsesmedlem kører fra sin bopæl til mødestedet og derefter kører fra mødestedet til sit arbejdssted.

Herning Kommune har henvist til et eksempel, hvor kommunalbestyrelsesmedlemmet bor lige ved siden af mødestedet.

1. Retsgrundlag

§ 16, stk. 11, litra a, i lov om kommunernes styrelse² har følgende ordlyd:

"I forbindelse med deltagelse i de i stk. 1, litra a-f, nævnte møder mv. ydes der til kommunalbestyrelsesmedlemmer
a) befordringsgodtgørelse og godtgørelse for fravær fra hjemstedet,"

Af forarbejderne til bestemmelsen i § 16, stk. 11, litra a, (dengang § 16, stk. 10, litra a) i lov om kommunernes styrelse, fremgår følgende³:

"Det foreslås i *stk. 10*, at tre godtgørelsestyper skal ydes obligatorisk i forbindelse med et kommunalbestyrelsesmedlems deltagelse i de i stk. 1, litra a-e, nævnte møder m.v. Et medlem har således krav på at få refunderet de tre opregnede typer

¹ § 16, stk. 10, i lov om kommunernes styrelse blev ved lov nr. 1777 af 28. december 2023 flyttet til § 16, stk. 11.

² Lovbekendtgørelse nr. 69 af 23. januar 2024.

³ Jf. lovforslag nr. L 167 af 1. februar 1995 til lov nr. 380 af 14. juni 1995 (jf. bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 8 – Til stk. 10 og 11), FT 1994-95, A, 2088.

udgifter, når udgifterne er etableret i forbindelse med deltagelse i møder og kurser m.v.

I henhold til *litra a* ydes alle kommunalbestyrelsesmedlemmer obligatorisk befordringsgodtgørelse og godtgørelse for fravær fra hjemstedet (merudgifter til logi og forplejning) i forbindelse med deltagelse i møder m.v.

Som hidtil giver bestemmelsen kun adgang til dækning af positive udgifter, dvs. omkostningsdækning. Dette er ikke til hinder for, at der fastsættes generelle godtgørelsessatser, når blot det sker under hensyn til de faktiske omkostninger.”

Af vederlagsvejledningen⁴ fremgår af pkt. 4.1.1.1. bl.a. følgende:

”[...]

Der skal være en udgift at godtgøre

Bestemmelsen i § 16, stk. 10, litra a⁵, i lov om kommunernes styrelse giver kun adgang til dækning af positive udgifter til befordring. Det forhold, at der skal være tale om positive udgifter, dvs. omkostningsdækning, er efter forarbejderne til bestemmelsen imidlertid ikke til hinder for, at der fastsættes generelle godtgørelsessatser, når blot dette sker under hensyn til de faktiske omkostninger.

[...]

Befordring mellem bopæl og mødested

Uanset, at der ikke i § 16, stk. 10, litra a, i lov om kommunernes styrelse er fastsat begrænsninger i kommunernes pligt til at yde befordringsgodtgørelse, antages det, at bestemmelsen først og fremmest tager sigte på transport fra bopælen til det sted, hvor det kommunale hverv udøves, og fra det sted, hvor det kommunale hverv udøves, til bopælen.

Befordring mellem arbejdssted, uddannelsessted eller et andet opholdssted og mødestedet

Der vil dog efter bestemmelsen tillige være krav på godtgørelse af transportomkostninger fra et arbejdssted, uddannelsessted eller et andet opholdssted til mødestedet. Dette gælder også, selv om arbejdsstedet, uddannelsesstedet eller opholdsstedet ligger uden for kommunegrænsen, hvis det under hensyn til transporttiden og de dermed forbundne udgifter må anses for naturligt, at den pågældende deltager i mødet m.v. Efter praksis har der i konkrete sager også været tale om, at medlemmet efterfølgende returnerede til arbejdsstedet m.v. (Social- og Indenrigsministeriets telefonnotat af 14. marts 2016, j.nr. 2016-1160, resumédata-basen 16.5.1.) Hvornår det under hensyn til transporttiden og de dermed forbundne udgifter må anses for naturligt, at den pågældende deltager i mødet m.v., uddybes i det følgende.

Det antages imidlertid, at kravet på befordringsgodtgørelse har sammenhæng med den mødepligt, der følger af, at hvervet som medlem af kommunalbestyrelsen er pligtmæssigt, hvilket følger forudsætningsvist af § 92, stk. 1, og § 103, stk. 1, i lov om kommunale og regionale valg, jf. også bilag 3, afsnit 2.1. Har

⁴ Vejledning nr. 9631 af 15. juni 2022 om vederlag, diæter, pension m.v. for varetagelsen af kommunale hverv.

⁵ Nu § 16, stk. 11, litra a, jf. lovbekendtgørelse nr. 69 af 23. januar 2024.

kommunalbestyrelsesmedlemmet ikke mødepligt, og er medlemmet dermed ikke forpligtet til at varetage hvervet, har kommunalbestyrelsesmedlemmet ikke krav på befordringsgodtgørelse. Det gælder bl.a., hvis medlemmet har lovligt forfald, f.eks. på grund af bortrejse i forbindelse med arbejde eller ferie. (Skr. af 8. april 1998, j.nr. 1998/1342/735-1, resumédata-basen 98.5.5.) Det bemærkes i den forbindelse, at det er antaget, at sommerhusophold o. lign. ikke kan anses som lovligt forfald, medmindre opholdet skyldes forhold, der udgør lovligt forfald og kan begrunde fritagelse for den mødepligt, der i praksis følger forudsætningsvist af § 92, stk. 1, og § 103, stk. 1, i lov om kommunale og regionale valg, f.eks. forretninger, ferie og sygdom, herunder hos nære pårørende. Der kan endvidere være situationer, hvor medlemmet henset til afstanden mellem arbejdsstedet, uddannelsesstedet eller opholdsstedet uden for kommunegrænsen og mødestedet og de dermed forbundne meget omfattende rejseudgifter ikke har mødepligt. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis medlemmet arbejder eller opholder sig i en meget betydelig afstand fra mødestedet, f.eks. i Bruxelles. I disse situationer har medlemmet ikke mødepligt og dermed ikke krav på befordringsgodtgørelse.

Ministeriet har i en konkret sag udtalt, at en afstand på 45 km fra arbejdssted til mødested ikke i sig selv medfører, at der ikke er mødepligt ved kommunalbestyrelsesmøder m.v., og der vil derfor i en sådan situation være pligt til at yde befordringsgodtgørelse til det pågældende kommunalbestyrelsesmedlem, der kører fra arbejdsstedet for at deltage i et møde og returnerer til arbejdsstedet. (Skr. af 8. april 1998, j.nr. 1998/1342/735-1, resumédata-basen 98.5.5) Ministeriet har i en anden sag udtalt, at en afstand på ca. 70 km fra et uddannelsessted til mødestedet ikke i sig selv medfører, at der ikke er mødepligt ved kommunalbestyrelsesmøder. (Telefonnotat af 18. februar 2010, j.nr. 2009-9184, resumédata-basen 10.5.4.)

Ministeriet udtalte i den forbindelse, at kommunen må foretage en konkret vurdering af, om det pågældende medlems befordring, som der ønskes udgiftsgodtgørelse for, har været begrundet i varetagelsen af det kommunale hverv, herunder om medlemmet ville have afholdt i det væsentlige tilsvarende udgifter i forbindelse med transport fra uddannelsesstedet til hjemmet, hvis medlemmet ikke skulle have deltaget i mødet.

[...]”.

2. Indenrigs- og Sundhedsministeriets vurdering

Det fremgår af § 16, stk. 11, litra a, i lov om kommunernes styrelse, at kommunalbestyrelsen har pligt til at yde godtgørelse af befordringsudgifter forbundet med varetagelsen af kommunale hverv omfattet af § 16, stk. 1, litra a-f, i lov om kommunernes styrelse.

Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen⁶ og af vederlagsvejledningen⁷, at kommunalbestyrelsens pligt til at yde befordringsgodtgørelse efter § 16, stk. 11, litra a, i lov om kommunernes styrelse, gælder for positive udgifter til befordring.

Efter Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse kan der ikke indlægges yderligere begrænsninger i pligten til at yde befordringsgodtgørelse end, hvad der følger af bestemmelsen.

⁶ Jf. FT 1994-95, L 167, A, 2088

⁷ Jf. vederlagsvejledningens pkt. 4.1.1.1, underafsnit *Der skal være en udgift at godtgøre*, 1. afsnit

Det er derfor Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse, at der ikke i bestemmelsen kan indlægges en forudsætning om, at der med udgangspunkt i et "merafstandsprincip" alene kan godtgøres kommunalbestyrelsesmedlemmet de merudgifter, som medlemmet påføres ved at køre fra arbejdsstedet, uddannelsesstedet eller opholdsstedet til mødestedet i stedet for at køre direkte til sin bopæl eller tilsvarende alene de merudgifter, som medlemmet påføres ved at køre fra mødestedet til arbejdsstedet, uddannelsesstedet eller opholdsstedet i stedet for at køre direkte fra sin bopæl.

Såfremt kommunalbestyrelsen efter bestemmelsen har pligt til at yde befordringsgodtgørelse, omfatter denne pligt medlemmets positive udgifter til befordringen i sin helhed og ikke kun medlemmets merudgifter.

Spørgsmålet er herefter, i hvilke situationer kommunalbestyrelsen efter bestemmelsen har pligt til at yde befordringsgodtgørelse.

Som anført i vederlagsvejledningen⁸ har kommunalbestyrelsen efter § 16, stk. 11, litra a, i lov om kommunernes styrelse pligt til at yde befordringsgodtgørelse for transport fra bopælen til det sted, hvor det kommunale hverv udøves (mødestedet), og fra mødestedet til bopælen.

Som anført i vederlagsvejledningen⁹ gælder kommunalbestyrelsens pligt til at yde befordringsgodtgørelse ligeledes for transport fra et arbejdssted, uddannelsessted eller et andet opholdssted til mødestedet, og for transport fra mødestedet til et arbejdssted, uddannelsessted eller et andet opholdssted.

Det er i disse tilfælde som anført i vederlagsvejledningen¹⁰ en forudsætning, at medlemmet uanset transportafstanden har mødepligt, eller at afstanden ikke er så betydelig, at medlemmet af den grund ikke har ret til befordringsgodtgørelse.

Det er i disse tilfælde en yderligere forudsætning, at medlemmet rent faktisk kører direkte til mødestedet fra arbejdsstedet, uddannelsesstedet eller opholdsstedet eller tilsvarende kører direkte fra mødestedet til arbejdsstedet, uddannelsesstedet eller opholdsstedet og ikke først kører til medlemmets bopæl. Kører medlemmet først til sin bopæl for derefter at køre videre til mødestedet, omfatter pligten til at yde befordringsgodtgørelse alene medlemmets positive udgifter ved kørsel fra bopælen til mødestedet. Hvis medlemmet fra mødestedet først kører til sin bopæl for derefter at køre videre til arbejdsstedet, uddannelsesstedet eller opholdsstedet, gælder det tilsvarende, at pligten til at yde befordringsgodtgørelse alene omfatter medlemmets positive udgifter ved kørsel fra mødestedet til bopælen. Helt korte stop på bopælen kan der i begge situationer dog ses bort fra.

⁸ Jf. vederlagsvejledningens pkt. 4.1.1.1, underafsnit *Befordring mellem bopæl og mødested*

⁹ Jf. vederlagsvejledningens pkt. 4.1.1.1, underafsnit *Befordring mellem arbejdssted, uddannelsessted eller et andet opholdssted og mødestedet*, 1. afsnit.

¹⁰ Jf. vederlagsvejledningens pkt. 4.1.1.1, underafsnit *Befordring mellem arbejdssted, uddannelsessted eller et andet opholdssted og mødestedet*, 2. og 3. afsnit.

Som anført i vederlagsvejledningen¹¹ er det en yderligere forudsætning, at det pågældende medlems befordring, som der ønskes udgiftsgodtgørelse for, har været begrundet i varetagelsen af det kommunale hverv, herunder at medlemmet ikke ville have afholdt i det væsentlige tilsvarende udgifter i forbindelse med transport fra medlemmets arbejdssted, uddannelsessted eller opholdssted til hjemmet, hvis medlemmet ikke skulle have deltaget i mødet.

Ministeriet kan herved henvise til ministeriets telefonnotat af 18. februar 2010, resumédata-basen 10.5.4, vedrørende transport fra et medlems uddannelsessted, hvis principper også gælder i forbindelse med transport fra et medlems arbejdssted eller opholdssted.

Efter ministeriets opfattelse må disse principper desuden gælde, hvad enten medlemmets arbejdssted, uddannelsessted eller opholdssted ligger uden for eller inden for kommunegrænsen.

Det er på baggrund af ovenstående Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse, at kommunalbestyrelsen ikke har en pligt til at yde befordringsgodtgørelse til et kommunalbestyrelsesmedlem, der bor i så nær tilknytning til mødestedet, at medlemmet ville have afholdt i det væsentlige tilsvarende udgifter i forbindelse med transport fra sit arbejdssted, uddannelsessted eller et andet opholdssted til hjemmet, hvis medlemmet ikke skulle have deltaget i mødet. Således har kommunalbestyrelsesmedlemmet i denne situation ikke krav på befordringsgodtgørelse fra arbejdsstedet, uddannelsesstedet eller et andet opholdssted til mødestedet. Det bemærkes dog, at hvis mødet ligger på et tidspunkt, hvor medlemmet skal køre frem og tilbage mellem sit arbejdssted, uddannelsessted eller et andet opholdssted og mødestedet, har kommunalbestyrelsen en pligt til at yde befordringsgodtgørelse begge veje.

Der er overladt kommunalbestyrelsen et skøn ved vurderingen af, om medlemmet ville have afholdt i det væsentlige tilsvarende udgifter i forbindelse med transport fra arbejdsstedet, uddannelsesstedet eller et andet opholdssted til hjemmet, hvis medlemmet ikke skulle have deltaget i mødet. Der er imidlertid tale om en undtagelse fra pligten til at yde befordringsgodtgørelse, der kun gælder i den her beskrevne situation.

Det er Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse, at tilsvarende principper gælder for den situation, hvor et kommunalbestyrelsesmedlem efter afholdelsen af mødet kører fra mødestedet til sit arbejdssted, uddannelsessted eller et andet opholdssted. Således har kommunalbestyrelsen ikke en pligt til at yde befordringsgodtgørelse til et kommunalbestyrelsesmedlem, der bor i så nær tilknytning til mødestedet, at medlemmet ville have afholdt i det væsentlige tilsvarende udgifter i forbindelse med transport fra hjemstedet til arbejdsstedet, uddannelsesstedet eller et andet opholdssted, hvis medlemmet ikke skulle have deltaget i mødet. Således har kommunalbestyrelsesmedlemmet i denne situation ikke krav på befordringsgodtgørelse fra mødestedet til arbejdsstedet, uddannelsesstedet eller et andet opholdssted. Det bemærkes

¹¹ Jf. vederlagsvejledningens pkt. 4.1.1.1, underafsnit *Befordring mellem arbejdssted, uddannelsessted eller et andet opholdssted og mødestedet*, 3. afsnit

dog, at hvis mødet ligger på et tidspunkt, hvor medlemmet skal køre frem og tilbage mellem sit arbejdssted, uddannelsessted eller et andet opholdssted og mødestedet, har kommunalbestyrelsen pligt til at yde befordringsgodtgørelse begge veje.

Der er i begge situationer overladt kommunalbestyrelsen et skøn ved vurderingen af, om medlemmet ville have afholdt i det væsentlige tilsvarende udgifter i forbindelse med transport til arbejdsstedet, uddannelsesstedet eller et andet opholdssted fra hjemmet, hvis medlemmet ikke skulle have deltaget i mødet. Der er imidlertid tale om en undtagelse fra pligten til at yde befordringsgodtgørelse, der kun gælder i den her beskrevne situation.

Med venlig hilsen

Christine Voigt Christjansen